

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Автор

МОЗУЛЬ І. В.

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

**з методики навчання
природничої освітньої галузі**

Глухів

-2023-

УДК 373.3.016:57.081.1

М 74

Рекомендовано до друку

Вченою радою Глухівського національного педагогічного університету імені

Олександра Довженка

(протокол № 4 від 6 грудня 2023 року)

Рецензенти:

Коренева І. М. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Печена І. П. – методист ДНЗ «Глухівське вище професійне училище».

Мозуль І. В. Робочий зошит з методики навчання природничої освітньої галузі : навч. посіб. для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта». ГНПУ ім. О. Довженка, 2023. 121 с.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Тема: Аналіз типових освітніх програм з освітньої галузі «Природнича» для початкових класів.....	6
Тема: Педагогічні аспекти формування ключових і предметних компетентностей у реалізації інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у Новій українській школі.....	11
Тема: Аналіз підручників з «Я досліджую світ» для початкових класів.....	13
Тема: Методика формування й розвитку природничих уявлень і понять.....	22
Тема: Розвиток пізнавальних здібностей молодших школярів у процесі формування природничих уявлень і понять предмета «я досліджую світ».....	30
Тема: Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі навчання природничої освітньої галузі.....	35
Тема: Методика використання словесних методів у навчанні природничої освітньої галузі в НУШ.....	39
Тема: Методика використання наочних методів і засобів у навчанні природничої освітньої галузі в Новій українській школі.....	46
Тема: Методика використання географічних карт і глобусу в навчанні природничої освітньої галузі в початкових класах.....	54
Тема: Матеріальна база навчання природничої освітньої галузі у 1-4 класах НУШ.....	64
Тема: Зміст та організація фенологічних спостережень за природою та працею людей в курсі «я досліджую світ». методика роботи з щоденником спостережень та календарем природи.....	67
Тема: Форми організації освітнього процесу в навчанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ». урок, його типи та структура.....	73
Тема: Організація та проведення екскурсій із освітньої галузі «Природнича» з учнями початкової школи.....	80
Тема: Методика проведення практичних і лабораторних робіт із освітньої галузі «природнича». спостереження, досліди, експерименти, моделювання.....	88
Тема: Позаурочна та позакласна робота в освітньому процесі з природничої освітньої галузі.....	93
Тема: Домашня робота учнів з природничої освітньої галузі. контроль і перевірка знань та умінь молодших школярів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	97
Тема: Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів із природничої освітньої галузі.....	100
Тема: Технології навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.....	107
Тема: Ігрова діяльність на уроках «Я досліджую світ»: особливості її організації та реалізації.....	113
Тема: Технологія розвитку критичного мислення, її значення в процесі навчання здобувачів початкової освіти інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Проектна технологія, її роль у процесі вивчення «я досліджую світ» молодшими школярами.....	115
Список рекомендованих джерел.....	118

ПЕРЕДМОВА

Шановні студенти!

Робочий зошит укладено відповідно до програми курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі» спеціальності 013 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Мета робочого зошиту – оптимізація та підвищення ефективності і результативності навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні тем з методики навчання природничої освітньої галузі. Зошит призначений для узагальнення, систематизації, поглиблення й закріплення здобутих знань із методики навчання природничої освітньої галузі, яка інтегрується з іншими освітніми галузями в рамках курсу «Я досліджую світ». Основною метою укладання робочого зошита є систематизація матеріалу та мотивування студентів щодо самостійного опрацювання й засвоєння необхідного матеріалу для подальшого навчання й професійного педагогічного становлення і саморозвитку.

Зміст робочого зошита дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» охоплює основні положення, що стосуються організації освітньої діяльності в сучасному закладі початкової освіти. На основі опанування ключових тем дисципліни у майбутніх учителів початкової школи повинні сформуватися базові рівні знань щодо нормативних документів, якими керується вчитель у повсякденній діяльності, щодо специфіки реалізації різних прийомів і методів навчання, використання засобів навчання і матеріально-технічної бази у початкових класах, організації і проведення різних форм організації освітнього процесу в початковій ланці, застосування інноваційних педагогічних технологій для всебічного і гармонійного розвитку здобувачів початкової освіти, шляхи і способи формування якісного освітнього простору Нової української школи. Дисципліна спрямована на розвиток здатності студентів умотивовано опановувати знаннями, працюючи самостійно з різними джерелами інформації, самостійно набувати й удосконалювати власні фахові компетентності, відчувати потребу в самоосвіті, також на формування стійкого інтересу до вивчення природничої освітньої галузі і розвиток творчої особистості майбутнього вчителя початкових класів.

У зошиті репрезентовано завдання для формування у майбутніх учителів початкової школи знань, умінь, навичок і досвіду навчання молодших школярів природничої освітньої галузі. Завдання сприяють розвитку стійкої мотивації до опанування відповідними знаннями з означеного навчального предмета, забезпечують повноцінне засвоєння студентами теоретичного матеріалу за темою кожного заняття, виявленню й реалізації творчих можливостей, формуванню фахових компетенцій. Виконання запропонованих завдань допоможе студентам краще урізноманітнювати форми, методи, прийоми й засоби навчання для формування в учнів відповідної ключової компетентності в їхньому ставленні до природи, суспільства, людей і до самих себе; забезпечить ефективну організацію різноманітних видів діяльності учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» із урахуванням їхніх вікових особливостей та специфіки предмета.

Структура кожного заняття передбачає теоретичну і практичну частини. Потреба у чіткій організації самостійної роботи зумовила включення в підготовчу частину до занять чималу кількість завдань теоретичного й практичного характеру (робота з фаховою літературою, виконання завдань, підготовка презентацій, розробка завдань, фрагментів і планів-конспектів уроків, екскурсій, виховних заходів, занять гурткової роботи, розв'язання педагогічних ситуацій, написання коротких есе за визначеною проблематикою, трактування висловів відомих педагогів, аналіз науково-методичної літератури за фахом, розбір готових уроків та заходів в онлайні тощо). Зміст завдань аудиторної частини заняття спрямований здебільшого на інтерактивні форми роботи (рольові ігри, групову й парну роботу), які сприятимуть формуванню в майбутніх учителів початкової школи умінь конструювати конспекти уроків та моделювати їх фрагменти з метою формування природознавчої компетентності у здобувачів освіти.

Робочий зошит рекомендований для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Робочий зошит може бути використаний під час практичних занять, також для виконання домашніх і самостійних робіт та педагогічної практики в школі. Поточний контроль знань відбуватиметься через сучасні цифрові сервіси Kahoot! і Google Forms.

Тож, успіхів нам і плідної співпраці!

**Тема: АНАЛІЗ ТИПОВИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ З ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
«ПРИРОДНИЧА» ДЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

Завдання для самостійної роботи:

I. Ознайомитися зі змістом Закону України про освіту, Державного стандарту початкової освіти, Концепції Нової української школи. Опрацювати понятійно-категоріальний апарат нормативних документів, виписати основні визначення:

здобувач освіти

змістова лінія

обов'язкові результати навчання

освітня галузь

початкова освіта

мета початкової освіти

компетентності у природничих науках

екологічна компетентність

мета природничої освітньої галузі

вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з природничої освітньої галузі:

II. Проаналізувати базовий навчальний план.

III. Проаналізувати типові освітні програми з освітньої галузі «Природничача» для 1-4 класів Нової української школи, розроблені під керівництвом О.Я. Савченко і Р.Б. Шияна відповідно до плану:

1. Структура програми.
2. Зміст пояснювальної записки та її значення.
3. Найважливіші завдання предмета.

IV. Дати відповіді на запитання:

1. Яку ключову компетентність та наскрізні вміння формує зміст освітньої галузі?

2. Як трактуються поняття «компетентність у природничих науках» і «екологічна компетентність» у Державному стандарті? На формування яких їх складників варто звернути увагу вчителів?

3. Яким методам і формам рекомендовано надавати пріоритетну роль в організації навчальної діяльності молодших школярів змісту громадянської та історичної освітньої галузі?

4. Прочитайте та проаналізуйте пояснювальну записку до оновленої програми з курсу «Я досліджую світ» та державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів. На основі прочитаного коротко запишіть:

Які освітні галузі і змістові лінії включає у себе зміст програми «Я досліджую світ»?

2. Через який зміст, форми, методи роботи автори пропонують їх реалізувати?

3. Опираючись на «Структуру природничої компетентності» та зміст програми з «Я досліджую світ», заповніть таблицю.

Структурний елемент природничої компетентності	Приклад прояву складової компетентності у очікуваних результатах навчання здобувачів початкової освіти	
	Типова за ред. О. Савченко	Типова за ред. Р. Шияна
Різні рівні знання та їх критичне розуміння		
Способи навчальної діяльності (уміння і навички)		
Ставлення		
Цінності		

4. На яких результатах навчання, пов'язаних зі складниками природничої компетентності, у програмах акцентується особлива увага?

**Тема: ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ І
ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У РЕАЛІЗАЦІЇ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»
У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Теоретичний блок

ПЛАН (опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект)

1. Теоретичні й методичні основи компетентнісного підходу як засобу досягнення освітніх завдань початкової школи.
2. Ключові компетентності та їх реалізація в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».
3. Формування предметних компетентностей як сукупності знань, умінь, навичок із інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
4. Сутність і особливості інтеграції в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи:

1. Дати тлумачення понять «компетенція», «компетентність», «компетентнісний підхід» за різними авторами, обов'язково зазначивши джерело.

Автор	Назва джерела	Тлумачення поняття

2. Скласти перелік ключових та галузевих компетентностей Нової української школи:

3. Навести приклади ключових і предметних компетентностей із курсу «Я досліджую світ»:

4. Навести приклади реалізації в процесі навчання «Я досліджую світ» інтегрованого навчання, розкрити тематичний і діяльнісний підходи:

**Тема: АНАЛІЗ ПІДРУЧНИКІВ З «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»
ДЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

Завдання для самостійної роботи

1. Визначте загальну структуру одного з підручників із «Я досліджую світ» для 1-4 класів (в друкованому вигляді або в електронному доступі в інтернеті). Зверніть увагу на бібліографічні дані, гриф МОН України.

2. Визначте, в якій мірі зміст підручників відповідає змісту програми з інтегрованого курсу.

3. Наведіть приклади реалізації в підручнику загальнодидактичних і специфічних принципів структурування навчального матеріалу.

Загальнодидактичні принципи структурування навчального матеріалу	Специфічні принципи структурування навчального матеріалу

4. Що можна сказати про виховну спрямованість змісту підручників?

5. Охарактеризуйте особливості методичної структури підручника (вступ і передмова, тексти, їх жанри, обсяг і доступність викладення; позатекстові компоненти – запитання і завдання, ілюстративний матеріал, апарат орієнтування, апарат організації засвоєння).

6. Складіть характеристику питань та завдань: їх зв'язок із текстом, дидактичне призначення.

7. Визначте в підручнику (на прикладі окремих тем) запитання:

а) для роботи з текстами;

б) для проведення спостережень;

в) для проведення практичних робіт;

г) для проведення письмових робіт;

д) щодо роботи з картою або глобусом;

е) для проведення дослідів і експериментів.

Чи простежується диференціація відповідно до рівня пізнавальних можливостей (наявність завдань різних рівнів складності; творчих, дослідницького характеру)?

Чи є відповідність віковим особливостям учнів, чітке і зрозуміле формулювання, що забезпечує можливість самостійного виконання їх учнями?

Чи притаманна запитанням спрямованість на формування навичок самостійної роботи, в тому числі з позапрограмовим матеріалом і додатковою літературою?

8. Які види ілюстрацій Ви можете визначити та яку роль вони виконують у підручнику, яке значення мають для засвоєння матеріалу?

9. Знайдіть у підручнику і додайте сюди ілюстрації:

- а) для збагачення конкретних уявлень про природу або соціум;
- б) предметні ілюстрації;
- в) сюжетні ілюстрації;
- г) пейзажні ілюстрації;
- д) інструктивні для виконання практичних робіт.

10. Особливості апарату орієнтування в досліджуваному підручнику: проаналізуйте наявність і різноманітність умовних позначень, наведіть приклади; зверніть увагу на наявність шрифтових виділень тощо, наведіть приклади.

11. Поліграфічне оформлення підручника, якість оформлення книги.

12. Наскільки повно підручник реалізує зміст освітньої галузі «Природнича»? Чи є матеріал на формування усіх складових природничої компетентності учнів?

13. Визначте, яку роль відіграють тексти підручника, його методичний апарат у формуванні понять (доказово поясніть на прикладі однієї теми, як формуються поняття).

14. Складіть письмово приблизний перелік понять одного з підручників з «Я досліджую світ» для 1–4 класів:

15. Що можна сказати про відповідність підручника віковим і психологічним особливостям молодших школярів?

16. Загальне враження від підручника, зауваження, побажання до автора.

17. Вправа «Незакінчене речення» за складовими природничої компетентності та прикладами їх прояву у підручниках «Я досліджую світ».

18. Вправа «Мозковий штурм» в групах. Завдання: враховуючи свій доробок у теоретичній частині, наведіть приклади тем уроку з підручників ЯДС за змістом природничої освіти.

19. Прокоментуйте свою позицію щодо описаного нижче.

У видавництві обговорюється рукопис підручника з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Присутні автори, редактори, рецензенти. Підручник написано компетентно, на високому науково-теоретичному рівні, але дехто з рецензентів вважає, що термінологія в окремих темах навряд чи буде зрозумілою для учнів. Автори заперечують: щоб опанувати наукові поняття, важливо засвоїти їхню сутність. У ході дискусії виникає проблема, що саме варто розуміти під «науковістю» підручника.

Яка ваша позиція? Аргументуйте її.

Яка категорія освітян, на вашу думку, має бути присутньою на обговоренні змісту шкільного підручника?

20. Чому в початковій школі важливо вивчати природу, історію, культуру рідного краю? Оберіть відповідь із запропонованих, у разі потреби доповніть її:

- а) цього вимагає Державний стандарт початкової освіти;
 - б) це дозволить організувати на уроці самостійну діяльність учнів;
 - в) це справляє розвивальний вплив на дітей (розвиваються почуття патріотизму, навички пошукової діяльності, спостережливість, творчість, інформаційна культура).
-
-
-
-

Аналіз підручників здається окремим документом і відтворюється на занятті за допомогою інтерактивної вправи «Карусель».

Тема: МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ УЯВЛЕНЬ І ПОНЯТЬ

Теоретичний блок

ПЛАН (опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект)

1. Сутність уявлення й поняття, їх види. Характеристика природничих понять.
2. Методика формування й розвитку природничих і суспільствознавчих уявлень і понять у молодших школярів. Етапність у формуванні уявлень і понять.
3. Формування загальнопізнавальних умінь. Міжпредметний характер умінь, їх взаємодія.
4. Перевірка засвоєння природничих понять у дітей молодшого шкільного віку.

Практичний блок

1. Написати повідомлення на тему: «Шляхи розвитку самостійності учнів початкових класів у процесі формування природничих понять».

2. Охарактеризуйте етапи формування природничих понять в учнів початкової школи. Наведіть приклади узагальнення, обмеження, розширення, поглиблення природничого поняття для 1-4 класів.

Етап формування поняття	Характеристика етапу	Приклад

Завдання для самостійної роботи (практичного характеру):

1. Охарактеризуйте загальні принципи формування природничих понять.

2. Скласти наукові описи двох об'єктів неживої природи, двох рослин і двох тварин з тих, які вивчаються в початкових класах, за планом (наприклад: зовнішній вигляд, пристосування до умов існування й характеру живлення, місце й спосіб проживання, особливості життєдіяльності, значення в природі й житті людини).

Об'єкт	Ознаки				

3. Розробити схеми аналітичних міркувань у процесі формування природничих понять «чорнозем», «озеро», «свійські тварини», «хвойні рослини», «аорта», «заповідник». Навести зразки індуктивного, дедуктивного шляхів введення природничого поняття.

4. Скласти блок-схему родо-видових зв'язків для пояснення таких понять: «погодні явища», «сезонні явища»; «природа», «довкілля», «навколишній світ».

5. Проаналізуйте та розкрийте взаємозв'язки між формуванням понять і мовленням здобувача початкової освіти.

6. Розробіть завдання для роботи учнів з ключовими поняттями теми за власним вибором з використанням онлайн-сервісу для проведення миттєвих опитувань і створення хмар слів Mentimeter.

7. Розробіть фрагмент уроку для формування певних уявлень і понять, використовуючи метод сторітелінгу (будь-якого виду – соціальний, історичний, про певний процес тощо).

8. Парна робота в додатку Jamboard. Виконайте наступне:

- оберіть тему одного уроку;
- до цієї теми доповніть фрейми.

9. Поясніть вислови відомого педагога В. Сухомлинського

«Словесна творчість – це могутній засіб розумового розвитку людини, перед якою відкривається світ. З того часу, як слово стає для дитини інструментом, за допомогою якого твориться нова краса, дитина піднімається на нову сходинку бачення світу, досягає якісно нового етапу у своєму, духовному розвитку. Їй хочеться у слові виразити своє захоплення, свій подив перед красою світу».

“Якщо мені вдавалось домогтись, щоб дитина, в розвитку мислення якої траплялись серйозні затримки, придумала казку, пов’язуючи у своїй уяві декілька предметів оточуючого світу, – значить можна сказати з упевненістю, що дитина навчилася мислити.”

Запитання для обговорення (дати письмові відповіді):

1. Розглянути психологічну суть відчуття, сприймання, уявлення, поняття; довести, що між ними існує тісний зв'язок. Чим навпаки відрізняється відчуття від сприймання, а уявлення від поняття? Наведіть приклади.

3. Обґрунтуйте, яке значення має формування природничих понять у 1-4 класах?

4. Зазначте, яких дидактичних умов необхідно дотримуватися під час організації сприймання молодшими школярами предметів, об'єктів, процесів і явищ природи? Чим вони зумовлені? Відповідь доведіть.

8. Назвіть найбільш розповсюджені прийоми й методи перевірки засвоєння природничих понять у початкових класах.

	Назва	Етап уроку	Значення
Прийоми			
Методи			

9. Розкрийте значення розвитку самостійності молодших школярів у процесі формування природничих понять.

**Тема: РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧИХ УЯВЛЕНЬ І ПОНЯТЬ
ПРЕДМЕТА «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»**

Теоретичний блок

ПЛАН (опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект)

1. Сутність понять: спостережливість, уява, увага, пам'ять, фантазія, мислення (логічне та творче), емоції, мовлення, пізнавальний інтерес.

2. Психолого-педагогічні та психологічні основи розвитку пізнавальних здібностей молодших школярів.

3. Засоби, методи та прийоми розвитку пізнавальних здібностей молодших школярів у процесі навчання предмета «Я досліджую світ»:

- у процесі спостереження за власною поведінкою, стосунками в родині, однолітками та в оточенні незнайомих людей різного віку й статі в соціумі;

- під час виконання завдань репродуктивного та пізнавального характеру;

- у роботі з текстом підручника та дитячою художньою й науково-популярною літературою;

- під час опрацювання різних засобів унаочнення.

Практичний блок

Завдання для самостійної підготовки:

1. Словникова робота. Розкрийте сутність понять:

«спостережливість» - _____

«увага» - _____

«мислення» - _____

«пам'ять» - _____

«уява» - _____

«фантазія» - _____

«пізнавальний інтерес» - _____

_____.

2. З'ясуйте і перерахуйте, що є психолого-педагогічними та психологічними основами розвитку пізнавальних здібностей здобувачів освіти молодшого шкільного віку.

5. Встановіть відповідності:

1) Теоретичні методи

2) Емпіричні методи

а) Моделювання, ідеалізація

б) Індукція, узагальнення

в) Експеримент, спостереження

г) Аналіз, аналогія

д) Абстрагування, гіпотеза

6. Заповніть таблицю.

Види мислення	Способи навчання
Наочно-образне	
Наочно-дійове	
Теоретичне	
Абстрактне	
Репродуктивне	

Продуктивне	

Розробити завдання для опанування молодшими школярами наступними логічними операціями під час роботи з природничими термінами і поняттями:

1) аналізу _____

2) узагальнення _____

3) порівняння _____

4) класифікація _____

5) встановлення причинно-наслідкових зв'язків _____

б) визначення висновків і умовиводів _____

**Тема: АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ
ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

Теоретичний блок

ПЛАН (опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект)

1. Пізнавальні здібності учнів, їх розвиток у процесі навчання курсу «Я досліджую світ».
2. Активізація пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти в процесі пізнання природи.
3. Створення проблемно-пошукових ситуацій із природничої освітньої галузі. Варіанти постановки завдань для активізації пізнавальної діяльності здобувачів учнів.
4. Використання місцевого краєзнавчого матеріалу на уроках із природничої освітньої галузі в початкових класах.
3. Методика використання надбань усної народної творчості: казок, оповідань, віршів, загадок, прислів'їв, приказок, прикмет, цікавинок і їх значення в опануванні природничою освітньою галуззю дітьми молодшого шкільного віку.
4. Застосування народної етнопедагогіки на уроках із природничої освітньої галузі в початковій школі.

5. Використання художньої та науково-популярної дитячої літератури на уроках із природничої освітньої галузі в 1-4 класах.

6. Особливості використання творів музичного, декоративного, ужитково-прикладного й театрального мистецтва в процесі навчання природничої освітньої галузі молодших школярів.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи (практичного характеру):

1. За допомогою додатку WordWall утворіть хмару слів із асоціацій до терміну «активізація пізнавальної діяльності молодших школярів». Вставте скріншот.

2. Розробити фрагменти уроків для початкових класів:

- із використанням краєзнавчого матеріалу;
- із використанням надбань усної народної творчості або художньої та науково-популярної дитячої літератури;
- із застосуванням народної етнопедагогіки;
- із застосуванням творів мистецтва.

Додати посилання на Google диск.

Завдання для самостійної підготовки:

Яке значення має народознавчий підхід у процесі вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»?

У чому полягає виховний потенціал використання поезії на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»?

Доберіть серію загадок, приказок і прислів'їв про предмети, об'єкти, явища й процеси природи в різні пори року.

Проаналізуйте розробку інтегрованого уроку ЯДС і образотворчого мистецтва за посиланням <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-z-ads-ta-obrazotvorcogo-mistectva-489655.html>.

Аналіз уроку виконати за таким планом:

1. Тема, мета, завдання, компетентності, які формуються, тип уроку, обладнання.

2. Макроструктура уроку, таймінг кожного етапу.

3. Переважаючі прийоми і методи роботи вчителя з учнями початкових класів протягом уроку.

4. Робота з термінами і поняттями на уроці.

5. Самостійна робота учнів на уроці.

6. Особливості використання на уроці засобів образотворчого мистецтва.

7. Загальне враження від уроку. Сильні і слабкі сторони в роботі вчителя.

Тема: МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ СЛОВЕСНИХ МЕТОДІВ У НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В НУШ

Теоретичний блок

ПЛАН

Опрацювати лекційний матеріал за темою практичного заняття. Опираючись на матеріал лекції та додаткової наукової літератури актуалізувати опорні знання з таких питань:

1. Методи навчання на уроках «Я досліджую світ» у початкових класах.
1. Класифікація методів за різними логічними основами: за джерелом знань, характером пізнавальної діяльності тощо.
2. Взаємодія методів та методичних прийомів у навчанні курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
3. Словесні методи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах, їх роль, місце та значення.
4. Підготовка вчителя до використання словесних методів навчання «Я досліджую світ».
5. Робота з підручником, дитячою художньою та науково-популярною літературою на уроках «Я досліджую світ».
6. Шляхи підвищення ефективності застосування словесних методів у процесі опанування курсом «Я досліджую світ», їх поєднання з іншими методами навчання.

Практичний блок

1. Словникова робота з ключовими термінами й поняттями теми
- Орієнтуватися у визначенні ключових термінів теми. Опираючись на сучасну літературу, дайте визначення й розкрийте сутність понять:
- «метод» - _____

«методичний прийом» - _____

«розповідь» - _____

«бесіда» - _____

«пояснення» - _____

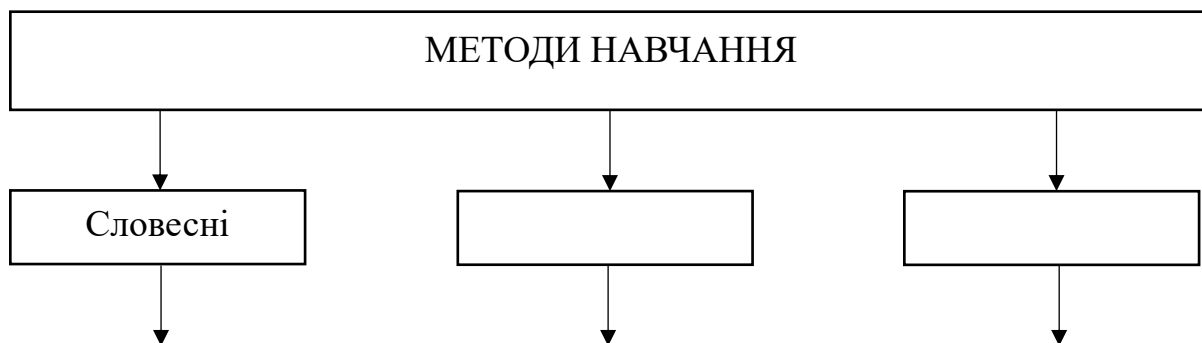
«опис» - _____

«характеристика» - _____

«інструктаж» - _____

«образне слово» - _____

2. Закінчити заповнення опорно-логічну схему «Класифікація методів навчання здобувачів початкової освіти».

3. Визначити, коли й з якою метою в роботі з учнями початкових класів на уроках «ЯДС» використовується кожний словесний метод (розповідь, бесіда, пояснення, опис, інструктаж), визначити основні вимоги й особливості їх використання залежно від дидактичної мети, записати їх у таблицю.

Таблиця

Словесний метод	Види методу за різними ознаками	Основні вимоги й особливості використання для навчання «Я досліджую світ»

4. Розкрити види розповіді й бесіди за змістом та рівнем пізнавальної самостійності учнів, заповнивши таблицю.

Таблиця

Види	Характеристика	Особливості використання на різних етапах уроку	Педагогічне керування пізнавальною діяльністю учнів
Розповідь			

Бесіда			
Вступна			
Поточна			
Заключна			
Репродуктивна			
Евристична			
Катехізисна			

5. Змоделювати фрагмент уроку «Я досліджую світ» для 1-4 класів (за вибором студента) із використанням розповіді в поєднанні з методичними прийомами роботи:

- з пейзажною ілюстрацією місяця або пори року;
- з віршем, загадками про різні явища природи, народним календарем, прикметами;
- натуральними наочними посібниками (гілочками дерев, кущів) або зображувальними засобами унаочнення;

- з використанням дидактичної гри.

Додати посилання на Google диск.

6. Розробити запитання й завдання для бесіди для етапу актуалізації опорних знань із теми та етапу узагальнення й систематизації знань на уроках «Я досліджую світ» у 1-4 класах (за вибором студента)

а) у розробці фрагмента уроку чітко визначити клас, тему, мету;

б) підібрати наочність, на основі якої буде здійснюватися бесіда;

в) у бесіді за спостереженнями продемонструвати елементи новітніх технологій навчання: диференційований підхід, використання опорних схем чи моделювання зв'язків між явищами в природі; варіативність форм пред'явлення пізнавальних завдань (завдання на диференціацію суттєвого й несуттєвого, визначення поняття, класифікацію, завдання з помилкою, за аналогією, визначення головних ознак, конструювання відповіді, доведення правильності судження тощо).

Додати посилання на Google диск.

7. Змоделювати фрагмент плану-конспекту уроку з використанням пояснення в поєднанні з іншими методами й прийомами на етапі вивчення нового матеріалу, чітко визначивши клас, тему уроку та дидактичну мету.

Додати посилання на Google диск.

8. Розробити інструктаж для здобувачів початкової освіти з курсу «Я досліджую світ» на вибір (до екскурсії, практичної роботи, проєкту, фенологічних спостережень тощо) за допомогою універсальної онлайн-дошки Padlet.

9. Розробити фрагмент уроку з використанням підручника, дитячої художньої або науково-популярної літератури в поєднанні з іншими методами й прийомами, при цьому зазначити клас, тему, мету.

Додати посилання на Google диск.

10. Запропонувати перелік дитячої художньої або науково-популярної літератури (5 джерел і більше), яку вчитель може використати для вивчення природознавства учнями початкових класів.

11. Розробити пам'ятку для вчителя щодо організації та проведення бесіди на уроках «Я досліджую світ» за допомогою платформи графічного дизайну Canva (не менше 10 пунктів).

12. Парна робота в додатку Jamboard. За результатами виконання завдання у парах скласти перелік правил, яким має бути мовлення вчителя початкових класів.

Підготуватися до тестування за теоретичним блоком заняття (додаток Kahoot! / Google Forms).

**Тема: МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ МЕТОДІВ
І ЗАСОБІВ У НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

Теоретичний блок

ПЛАН

Опрацювати теоретичний матеріал з теми:

1. Класифікація наочних методів навчання та їх значення.
2. Засоби навчання «Я досліджую світ», їх класифікація.
3. Реалізація різних дидактичних цілей у методиці роботи з графічними засобами навчання «Я досліджую світ» у початковій школі (таблиці, картини, ілюстрації, опорні схеми).
4. Натуральні наочні посібники, їх функції та значення в реалізації освітніх, розвивальних і виховних завдань курсу «Я досліджую світ» у початковій школі. Методика використання натуральних наочних посібників (гербарії, колекції, живі об'єкти, опудала, вологі препарати).

5. Аудіовізуальні засоби наочності, їх значення та методика використання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах.

6. Організація різних рівнів здійснення навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі роботи із засобами унаочнення на уроках курсу «Я досліджую світ». Репродуктивні та пізнавальні завдання в процесі опрацювання різних засобів унаочнення.

Практичний блок

1. Презентуйте категоріально-понятійний апарат теми, розкривши сутність наступних понять:

«Наочні методи» - _____

«Ілюстрування» - _____

«Демонстрування» - _____

«Спостереження» - _____

«Засоби навчання» - _____

«Таблиці» - _____

«Опорні схеми» - _____

«Модель» - _____

«Муляж» - _____

2. Визначити, як класифікують наочні посібники, що використовуються в процесі вивчення природничої освітньої галузі, скласти логічно-опорну схему засобів навчання.

3. Детально охарактеризувати кожну групу наочних посібників, доповнивши таблицю.

Група	Види	Характеристика	Особливості використання	Значення
Графічні	Ілюстрації Опорні схеми Таблиці			
Натуральні	Гербарії Колекції Опудала Вологі препарати Живі об'єкти			
Технічні	Презентації Аудіозаписи Відеофрагменти Інтерактивна дошка			
Лабораторне й с/г обладнання				

4. Різнобічно оцінити значення засобів навчання й наочних методів у освітньому процесі початкової школи.

5. Визначити вимоги до використання наочних методів і засобів у навчанні молодших школярів природничої освітньої галузі.

За власним вибором розробити фрагмент уроку з використанням таблиць, ілюстрацій, картин у поєднанні з іншими методами та прийомами, при цьому:

- а) чітко визначити клас, тему, дидактичну мету;
- б) продумати можливі варіанти опрацювання обраного дидактичного посібника, орієнтуючись на реалізацію різних дидактичних цілей; сформулювати серію запитань, пізнавальних завдань (бажано представити декілька варіантів роботи з одним наочним посібником).

Додати посилання на Google Диск.

7. Розробити фрагмент уроку за власним вибором використовуючи натуральні наочні посібники (гербарій, опудала, колекції, вологі препарати, живі природні об'єкти) або муляжі чи макети, при цьому:

- а) чітко визначити клас, тему, дидактичну мету;
- б) у фрагменті уроку реалізувати:
 - диференційований підхід до навчання;
 - використання опорних схем із метою моделювання причинно-наслідкових зв'язків між об'єктами, предметами, процесами чи явищами;
 - запровадження колективних форм навчання (робота в парах, четвірках, групах), де разом із опрацюванням наочного посібника одночасно може здійснюватися робота за текстом підручника;
 - розробити завдання для 4-х груп учнів приблизно з 3-4-ма завданнями, але форма подачі завдань має бути різною для кожної групи учнів.

Додати посилання на Google Диск.

6. Розробити фрагмент уроку за власним вибором із використанням технічних засобів навчання природознавства (діапозитиви, аудіозаписи, презентації, відеофрагменти, мультимедійна дошка).

Додати посилання на Google диск.

7. Розробіть фрагмент уроку «ЯДС» на природничу тема, використовуючи програмний засіб Mozabook.

Додати посилання на Google диск.

9. Розробити пам'ятку для молодого вчителя щодо методики використання засобів наочності й наочних методів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі за допомогою платформи графічного дизайну Canva.

Завдання для перевірки і корекції знань (дати письмові відповіді):

1. Що є позитивного й негативного в оцінці значення наочних посібників у освітньому процесі й навіщо це потрібно вчителю початкових класів?

2. Поміркуйте, чи може одна й та ж сама дидактична мета опрацювання наочного посібника реалізуватися в різних формах пред'явлення пізнавальних завдань для роботи з ним? Наведіть приклади своїх міркувань щодо цього.

3. Пояснити, чому наочні методи (ілюстрування, демонстрування, спостереження) взаємодоповнюють один одного під час опанування здобувачами початкової освіти природничою освітньою галуззю?

4. Розв'яжіть педагогічну ситуацію.

Ви перебуваєте на уроці свого товариша й констатуєте, що переважна більшість наочних посібників виконувала на ньому тільки ілюстративну функцію. У чому, на вашу думку, «програє» такий спосіб використання наочності? Що б ви порадили вчителю-початківцю, аналізуючи його урок?

5. Чи погоджуєтесь ви з твердженням, що в процесі розгляду одного й того ж об'єкту (на таблиці, в гербарії, опрацьовуючи опудало), в ньому можуть бути виділені як головні зовсім різні ознаки? Прокоментуйте ваше «так» або «ні» на конкретному прикладі.

6. Визначте можливий перелік дидактичних цілей опрацювання одного й того ж засобу навчання. Скільки їх у вашому «арсеналі»? Поміркуйте, як може реалізуватись кожна із них у освітньому процесі початкової ланки Нової української школи?

7. Створити сенкан «Засоби навчання»

8. Підібрати музичні твори, художні твори на тему (твори музичного й декоративно-прикладного мистецтва) до уроків на природничу тематику.

9. Підібрати народні прислів'я та приказки про природу. Яке місце займає усна народна творчість у навчання здобувачів початкової освіти природознавства?

**Тема: МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ КАРТ І
ГЛОБУСУ В НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ**

Теоретичний блок

ПЛАН

1. План місцевості, карта, глобус, контурні карти як засоби навчання, їх значення у навчанні «Я досліджую світ».

2. Послідовність та наступність у формуванні географічних понять.
3. Практична робота з картою, глобусом, телурієм, планом місцевості.
4. Формування пізнавального інтересу молодших школярів на основі вивчення картографічного матеріалу.

Завдання для самостійної підготовки:

1. Презентуйте понятійно-категоріальну базу теми, розкривши сутність понять:

«масштаб»

«види масштабу» за різними ознаками

«умовні знаки / позначки»

«план»

«план місцевості»

«карта»

«географічна / фізична карта»

«практичні уміння «розуміти карту»

«читати карту»

«знати карту»

«атлас»

«глобус»

«земна вісь»

«ПОЛЮСИ»

«екватор»

«КОМПАС»

«ГОРИЗОНТ»

«ГЕОГРАФІЧНА НОМЕНКЛАТУРА»

2. Визначте обсяг, зміст і послідовність формування географічних понять у початкових класах, складіть їх перелік, выпишіть кілька для прикладу.

3. Розтлумачте, які види умовних позначень використовуються для створення плану місцевості? Які кольори та умовні позначення використовуються на картах?

4. Розкрити класифікацію карт за різними ознаками, склавши опорно-логічну схему.

4. Різнобічно оцініть значення використання різних видів карт і глобусу в навчанні здобувачів початкової освіти природознавства. Які практичні уміння й навички формуються в молодших школярів?

5. Продемонструйте на прикладі розв’язання двох або трьох завдань, як здійснюється диференційований підхід до навчання:

- коли вчитель поступово підвищує рівень складності виконання завдання (репродуктивний – частково-пошуковий, творчий)

- коли вчитель надає «дозовану» методичну допомогу учням, розкриваючи певною мірою шляхи розв’язання завдання на основі серії навідних запитань, опорної схеми, зразка міркуванн

6. Запропонуйте в конкретній розробці фрагменту уроку нетрадиційні форми перевірки рівня сформованості знань і вмінь учнів під час роботи з картами та глобусом.

Додати посилання на Google диск.

Завдання для перевірки та корекції знань:

1. Представте в короткій, простій опорній схемі послідовність етапів формування поняття «фізична карта».

3. Прокоментуйте твердження: «Географічна карта й глобус – важливі засоби навчання, розвитку й виховання учнів початкових класів».

4. Які переваги й недоліки, на вашу думку, має фронтальна, групова та індивідуальна робота з учнями на уроках під час вивчення карти та глобусу? Дайте письмову відповідь.

5. Якщо на запитання до конкретного учня: «Розкажи, яке положення займає материк Євразія», ви не почуєте відповіді, якою буде ваша реакція? Запропонуйте можливі варіанти ваших педагогічних дій.

6. Що ви можете порадити молодому вчителю, якщо школярі в його класі погано знають карту й зовсім не цікавляться вивченням цього матеріалу?

7. Модель особистісно-зорієнтованого навчання. У яких ознаках ви вбачаєте реалізацію цієї моделі на уроках, коли вивчаються карта й глобус?

8. Розробити пам'ятки для вчителя-початківця «Як правильно працювати з контурною картою» та для учня початкових класів на тему «Як правильно здійснювати показ об'єктів на географічній карті» за допомогою платформи графічного дизайну Canva.

Підготуватися до бліц-опитування за змістом теоретичних питань підготовчої частини заняття в додатках Kahoot! / Google Forms.

Тема: МАТЕРІАЛЬНА БАЗА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У 1-4 КЛАСАХ НУШ

Теоретичний блок

ПЛАН

1. Матеріальна база навчання освітньої галузі «Природника» в початковій школі, її характеристика та призначення в процесі опанування навчальним предметом.

2. Роль освітнього середовища в опануванні навчальним предметом.

3. Дидактичні вимоги до структури, змісту, оснащення:

- краєзнавчого куточка;
- куточка живої природи;
- географічного майданчика;
- пришкільної навчально-дослідної ділянки в початкових класах.

4. Зміст, освітні, розвивальні й виховні цілі, методи та форми організації навчально-пізнавальної, практичної та дослідницької діяльності здобувачів початкової освіти:

- в краєзнавчому куточку;
- у куточку живої природи;
- на географічному майданчику;
- на пришкільній навчально-дослідній ділянці (проведення сезонних робіт, спостережень та дослідів) на уроках, позаурочній і позакласній діяльності.

5. Лабораторне обладнання для проведення дослідів із об'єктами живої та неживої природи. Обладнання для екскурсій у природу з молодшими школярами та особливості його використання.

6. Роль і можливості учителя початкової школи в створенні матеріальної бази навчання освітньої галузі «Природника». Виготовлення засобів наочності з учнями 1-4 класів.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомитися з переліком типового матеріального забезпечення, необхідного для вивчення освітньої галузі «Природника» за типовими освітніми програмами для початкової школи. Створити «хмару слів» до терміну «матеріальна база навчання учнів» у додатку WordWall.

2. Розробити фрагмент уроку за вибором студента (в краєзнавчому куточку; у куточку живої природи; на географічному майданчику; на навчально-дослідній пришкольній ділянці).

Додати посилання на Google диск.

3. Скласти перелік необхідного навчального обладнання для проведення практичних робіт із молодшими школярами в куточку живої природи та на пришкольній навчально-дослідній ділянці (тема й клас обираються студентом самостійно).

4. Запропонувати кілька прикладів завдань для контролю та перевірки знань учнів із природознавства на основі проведеної навчально-виховної діяльності в краєзнавчому куточку; у куточку живої природи; на географічному майданчику; на навчально-дослідній пришкольній ділянці.

Питання для самоконтролю (дати відповіді):

1. Сучасне обладнання освітнього процесу навчання природничої освітньої галузі в початковій школі – яким воно повинно бути? Складіть перелік основних вимог.

2. Визначте основні особливості використання різних засобів навчання природничої освітньої галузі (наочних, графічних, технічних), їх навчальне, розвивальне та виховне значення.

3. Визначте шляхи підвищення ефективності застосування матеріальної бази навчання природничої освітньої галузі в умовах сучасної початкової освіти.

Тема: ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФЕНОЛОГІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА ПРИРОДОЮ ТА ПРАЦЕЮ ЛЮДЕЙ В КУРСІ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ». МЕТОДИКА РОБОТИ З ЩОДЕННИКОМ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ТА КАЛЕНДАРЕМ ПРИРОДИ

Теоретичний блок

ПЛАН

1. Фенологічні спостереження за погодою та життєдіяльністю людей.
2. Освітнє, розвивальне й виховне значення спостережень.
3. Зміст спостережень у 1-4 класах.
4. Фіксація спостережень у щоденнику, класному календарі природи та праці людей.
5. Методика організації фенологічних спостережень у природі та навколишньому житті.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте сутність поняття "спостереження" як дидактичної категорії та як психологічного процесу.

Таблиця

Автор	Джерело (ресурс)	Тлумачення поняття «спостереження»

2. Розробити завдання для фенологічних спостережень, що формують:

- природничі поняття;
- практичні вміння й навички;
- розвивають спостережливість, увагу, пам'ять, пізнавальний інтерес;
- загально-пізнавальні вміння (виділяти головне, узагальнювати, встановлювати зв'язки й залежності, різнобічно розглядати об'єкт тощо);
- екологічну свідомість, естетичні почуття.

3. Ознайомтеся з методикою проведення узагальнюючих уроків стосовно підведення підсумків спостережень восени, взимку, весною за методичними посібниками для вчителів. Визначте методи та прийоми роботи, які використовуються на уроках узагальнення фенологічних спостережень.

4. Перевірити народні прикмети (не менше 5 за власним вибором). За результатами виконання завдання зробити умовиводи про причинно-наслідкові зв'язки у природі.

- Якщо січень холодний, то липень – сухий і спекотний.
- Глибокий сніг у січні – будуть дощі влітку.
- Якщо січень сухий, морозяний, то буде сухе спекотне літо.
- Вечірній зіркопад – на нічний мороз.
- У вечері в ясну погоду дроти виграють, наче струни – на негоду.
- Ранній приліт шпаків і жайворів – до теплої весни.
- Якщо з берези тече багато соку – літо буде дощовим.
- Жайворонок з'явився – до тепла, а зяблик – до холоду.
- Птахи в'ють гнізда на сонячній стороні – на холодне літо.
- Як дуже кумкають жаби, то це прикмета, що буде в скорім часі дощити.
- Як цвіте черемшина, то завше буває тоді холоднуватого, похолодає .
- Блимання зірок – ознака погіршення погоди з посиленням вітру.
- Туман над водою не розходиться – буде гарна й суха погода.
- Веселка віщує зміну погоди: вечірня обіцяє гошу, а ранкова – дощову.
- Тиха й світла ніч без роси – наступного дня неодмінно занегодить.
- Коли з'являються кілька веселок на небі, то на тривалий теплий дощ.
- Мурахи, павуки чи бджоли виявляють велику активність – погода буде доброю.
- Глухий грім – до тихого дощу, розкотистий – на зливу.
- Червонувате с'яво навколо місяця -на погіршення погоди.
- Кроти нарили високі купини – буде тепла й ясна погода.
- Високо в небі в'ються ластівки – утримається ясна погода.
- Восени довго не зникають мухи – осінь буде затяжною й сніг ляже пізно.
- Як ворони літають низько над самою землею, то це прикмета близького дощу .
- Пізній листопад – до суворої і затяжної зими.
- Зірки яскраві – на мороз, тьмяні – на відлигу.
- Червоний колір сонця, місяця – похолодає, випаде сніг.
- Гуси на березі ставка ховають голови в пір'я – похолодає.
- Дощова зима – ознака неврожайного року.
- Снігурі прилетіли в грудні – зима буде суворою.
- Взимку надходять хмари з півночі – потепліє.

- Туманне коло навколо сонця – на хуртовину.
- Якщо взимку сніг лягає рівно – літо передбачається сухе.
- Якщо грудень сухий, то буде довга суха весна й сухе літо.
- Якщо спекотним був липень, то грудень буде морозним.

5. Розробити й схематично представити рубрики «Календаря природи» для учнів 1-4 класів.

6. Проаналізуйте зміст спостережень за сезонними змінами по класам (від 1-го до 4-го). Зробіть письмовий висновок, як ускладнюється характер фенологічних спостережень за природою й працею людей від 1 до 4 класу.

7. Визначте особливості фіксації результатів спостережень за явищами природи та працею людей за сезонами в щоденниках спостережень за погодою й календарі природи.

10. Написати логічну послідовність (алгоритм), за чим учні початкових класів повинні спостерігати в процесі фенологічних спостережень із природознавства.

11. Розробити пам'ятку для молодого вчителя щодо методики організації й проведення фенологічних спостережень у початкових класах за допомогою платформи графічного дизайну Canva.

"Міркуємо, прогнозуємо, моделюємо..." (дати письмові відповіді)

1) Уявно оберіть клас, з яким би Ви хотіли працювати (1, 2, 3, 4), організовуючи спостереження за природою й працею людей. Ви вирішили виготовити нетрадиційний тип "Календаря природи й праці людей". Яким за формою, оформленням, рубриками він буде? Замалюйте його ескіз.

2) Поміркуйте, як "Календар природи" може бути використаний на уроках у бесіді за спостереженнями чи на етапі формулювання домашніх завдань для організації індивідуальних, групових спостережень учнів. Якою може бути форма завдань?

3) Запропонуйте 2-3 варіанти пізнавальних завдань до рубрики календаря "Для запитайликів і чомусиків". Реалізуючи диференційований підхід до

навчання, спробуйте ці варіанти завдань спростити для середніх та слабких за рівнем інтелектуальних здібностей учнів.

**Тема: ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В НАВЧАННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».
УРОК, ЙОГО ТИПИ ТА СТРУКТУРА**

Теоретичний блок

*ПЛАН (працювати теоретичні питання теми заняття,
скласти короткий тезисний але ґрунтовний опорний конспект)*

1. Форми організації освітнього процесу з «Я досліджую світ» у початкових класах. Визначення поняття «форми організації освітнього процесу», їх особливості й значення для опанування інтегрованим курсом «Я досліджую світ».

2. Урок – основна форма організації освітнього процесу. Характеристика даного поняття за планом:

- визначення поняття «урок»;
- макро- і мікроструктура уроку;
- типи уроків, їх структура й функції в освітньому процесі;
- вимоги до сучасного уроку
- підготовка вчителя до уроку.

3. Інтегрований урок у сучасній школі, вимоги до його проведення.

4. Комбінований урок з «Я досліджую світ», його макро- та мікроструктура, особливості організації та проведення.

5. Специфіка предметних і узагальнюючих уроків.

6. Підготовка вчителя до уроку «Я досліджую світ» у початкових класах.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи:

1. Здійснити аналіз уроку з «ЯДС» за посиланням https://www.youtube.com/watch?v=eH_HaLNyOZ4, скласти технологічну картку уроку, записавши основні результати у таблицю:

Технологічна картка уроку з «Я досліджую світ»

Клас:

Тема:

Тип уроку:

Обладнання:

Елементи макроструктури уроку	Тривалість	Методи, прийоми, технології	Діяльність вчителя	Діяльність учнів	Методичний коментар

--	--	--	--	--	--

2. Скласти плани-конспекти комбінованого й предметного уроків з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (тема й клас за вибором студента). У процесі розробки плану-конспекту прослідкувати за реалізацією таких важливих напрямів:

- взаємодія освітньої, розвивальної й виховної мети уроку;
- чітке визначення учнівських компетентностей;
- доцільність обраного поєднання словесних, наочних, практичних методів і прийомів на кожному етапі уроку;
- запровадження фронтальних, групових, індивідуальних форм роботи на різних етапах уроку;
- використання нетрадиційних форм завдань і запитань, що передбачають усну або письмову відповідь з метою перевірки, узагальнення та систематизації знань;
- забезпечення позитивного емоційного впливу на учнів (створення ситуацій сюрпризності, змагання, успіху, подиву, радощів відкриття, зацікавленості);
- нетрадиційний підхід до формулювання домашнього завдання (індивідуальні або групові форми, що передбачають здійснення репродуктивної, частково пошукової, творчої діяльності).

Додати посилання на Google диск.

2. Сучасний урок інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи. Яким ви собі його уявляєте? Дайте коротку характеристику.

Перевірка та корекція знань (дати письмові відповіді):

1. У чому полягає відмінність і подібність різних форм організації освітнього процесу в початковій школі? Свою відповідь конкретизуйте прикладами.

2. Зазначте ключові особливості структури кожного типу уроку.

3. Сучасний урок в умовах особистісно-орієнтованого навчання. Яким Ви його уявляєте?

- 1)
- 2)
- 3)

4)

5)

Обмінюємося досвідом (дати письмові відповіді):

1. Аналізуючи заліковий урок своєї колеги, студенти-практиканти висловили такі зауваження щодо окремих етапів його проведення:

а) бесіда за спостереженнями змін у неживій і живій природі була нецікавою, стандартною, з низькою активністю учнів класу. Навіть ті діти, які відповідали, обмежувалися тільки кількома словами. Вчителю потрібно було надавати багато навідних запитань. Підсумки в проведенні бесіди за спостереженнями вчителем не проводилися.

• Ваші рекомендації щодо зміни ситуації на краще на цьому етапі уроку. Що потрібно було врахувати вчителю в підготовці до уроку?

б) На етапі повторення пройденого матеріалу використовувалася в основному фронтальна робота з учнями. Відповідали фактично одні й ті ж діти. Решта класу залишалася пасивною. Бесіда проходила на основі розгляду запитань, однакових для всіх.

• Як, на вашу думку, можна суттєво підвищити ефективність проведення даного етапу уроку?

в) На етапі узагальнення та систематизації знань була використана бесіда під час фронтальної роботи з класом. Відчувалося, що учні вже втомилися. Бажаючих відповідати на запитання було зовсім мало. Запропонуйте можливі варіанти активізації навчальної діяльності учнів на цьому етапі уроку.

2. Фактично переважаючим методом на всіх без виключення етапах уроку була бесіда. З якими методами й методичними прийомами доцільно було б поєднати бесіду на кожному з розглянутих етапів уроку для підвищення рівня засвоєння, усвідомлення й систематизації знань школярів?

3. Рольова гра “студент-учитель”: відпрацювання методики проведення уроків різних типів. Проаналізуйте проведені уроки за планом. Основні

результати запишіть у таблицю. В аналізі уроку слід відмітити наявність завдань для формування складників компетентності учнів у природничих науках.

Тема уроку: _____

Тип уроку: _____

Вчитель: _____

«+» уроку	«-» уроку

Тема уроку: _____

Тип уроку: _____

Вчитель: _____

«+» уроку	«-» уроку

Тема уроку: _____

Тип уроку: _____

Вчитель: _____

«+» уроку	«-» уроку

**Тема: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ ІЗ ОСВІТНЬОЇ
ГАЛУЗІ «ПРИРОДНИЧА» З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Теоретичний блок

*ПЛАН (працювати теоретичні питання теми заняття,
мати короткий тезисний але ґрунтовний опорний конспект)*

1. Екскурсія – як одна з форм організації освітнього процесу з предмета «ЯДС» у початковій школі. Види екскурсій.
2. Тематичне планування екскурсій.
3. Етапи підготовки вчителя до організації та методика проведення екскурсій.
4. Варіативність форм організації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів на різних етапах екскурсії.
5. Різнобічний підхід до використання й оформлення зібраних екскурсійних матеріалів на уроках інших навчальних предметів.
6. Підготовка варіативних моделей проведення екскурсій у початкових класах із використанням педагогічних технологій.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте сутність поняття «екскурсія», зазначивши автора і джерело:

2. Розгляньте види екскурсій – складіть опорно-логічну схему.

3. Визначте основні особливості підготовки та методики проведення екскурсій із природознавства:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)

4. Ознайомтеся з готовою розробкою екскурсії з учнями 1-4 класів з природознавства (додати її до аналізу або скористатися підбраною й запропонованою викладачем) та детально проаналізуйте її за таким планом:

- а) мета екскурсії;

б) основні етапи екскурсії;

в) які методи та прийоми використовуються в процесі її проведення;

г) способи організації пізнавальної діяльності учнів;

д) екологічне виховання молодших школярів у процесі проведення екскурсії;

е) як підводили підсумки роботи під час екскурсії.

3. Розробіть план-конспект екскурсії з природознавства (час, місце проведення та клас за вибором студента) з учнями 1-4 класів:

а) прогляньте завдання для спостережень та практичних робіт в робочому зошиті та в підручнику для відповідно обраного класу;

б) визначте тему, мету та маршрут екскурсії;

в) продумайте вступний інструктаж перед екскурсією в класі; які завдання для спостережень та практичних робіт у процесі проведення екскурсії отримає кожна ланка класу або група учнів?

г) визначте послідовність запитань для проведення бесіди за спостереженнями погоди та змінами в неживій і живій природі безпосередньо на екскурсії;

д) підберіть ігри, вірші, прикмети, загадки, образне слово для використання в процесі спостережень за різними предметами та явищами природи;

е) визначте, які завдання чи запитання сприятимуть розвитку логічного мислення, спостережливості, творчої уяви та фантазії, естетичних смаків і екологічної вихованості учнів?

є) продумайте, як у ході екскурсії буде виконуватися й перевірятися робота за завданнями, що отримала кожна ланка або група учнів класу.

Додати посилання на Google Диск.

4. Ознайомтеся з програмною тематикою екскурсій у 1-4 класах із природничої освітньої галузі, випишіть їх у зошит.

5. Розробити пам'ятку для вчителя: «Методичні поради щодо підготовки та проведення екскурсії в природу з молодшими школярами» за допомогою платформи графічного дизайну Canva.

--	--	--	--

Обмінюємося досвідом (дати письмові відповіді):

1. За завданнями до практичної роботи, де потрібно було в розробці екскурсії виділити «зірочкою» питання екологічного характеру, виявилось, що до них студенти віднесли такі, наприклад:

- Як ми повинні ставитися до природи?
- Чому не можна рвати квіти, ламати гілочки, дряпати кору дерев і кущів, руйнувати мурашники, гнізда птахів?

руйнувати мурашники, гнізда птахів?

- Чому природу необхідно оберігати?
- Чому потрібно охороняти рослини й тварини?

а) що можна констатувати на основі цих запитань?

б) висловіть ваші конкретні пропозиції й зауваження щодо того, які за змістом варіанти запитань ви могли б запропонувати в якості частково-пошукових і проблемних завдань екологічного спрямування.

2. На осінній екскурсії в парк учитель запропонував учням роздивитися навкруги й запитав, чи подобається їм цей осінній пейзаж? Чим саме? Учні відповіли, що парк дуже красивий в цю пору року. Гарно виглядають дерева. Все навкруги вкрите жовтим, багряним листям. Такі лаконічні відповіді були надані учнями. Сформулюйте дидактичну мету, яку намагався реалізувати вчитель.

У чому причини труднощів учнів?

Що б ви могли порадити молодому педагогові?

2. Експедиція у природу – це гарне місце для проведення й поєднання гри дидактичної з рухливою. Найбільш уживаною на екскурсії є гра «З якої гілки ці дітки?» Як, на вашу думку, можна підвищити розвивальний чи пізнавальний потенціал цієї гри?

Розробіть не менше трьох варіантів ігор екологічного спрямування, які можна використовувати під час екскурсій. Продемонструйте на конкретних прикладах, як може збільшуватися рівень складності у виконанні пізнавальних дій в процесі гри. Продумайте варіанти поєднання дидактичних ігор із рухливими.

" Міркуємо, прогнозуємо, моделюємо..." (дати письмові відповіді):

1. «Спостереження – основний метод навчання природознавства». Доведіть правильність цього твердження на основі розгляду теми даної практичної роботи. Скористайтеся вмінням давати різнобічну оцінку педагогічним явищам.

2. Метод і методичний прийом – розмежуйте ці два поняття. Визначте, що на вашій екскурсії буде виступати методом, а що – методичним прийомом. Підведіть їх під відповідні класифікації методів – до яких класифікацій можна віднести обрані вами методи й прийоми?

3. Чи можна кожну екскурсію з учнями в природу вважати екологічно спрямованою? Чому? Обґрунтуйте свою думку, доведіть власне бачення.

4. Зробити аналіз однієї із запропонованих розробок екскурсій:

<https://naurok.com.ua/urok-ekskursi-dlya-2-klasu-25485.html?authuser=2>

<https://naurok.com.ua/urok-ekskursiya-z-prirodoznavstva-ekskursiya-v-pole-21672.html?authuser=2>

<https://ukped.com/plan-konspekti/prirodoznavstvo/6656-ekskursiya-ulyubleni-kutochki-prirodi.html?authuser=2>

ТЕМА: МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ ІЗ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ПРИРОДНИЧА». СПОСТЕРЕЖЕННЯ, ДОСЛІДИ, ЕКСПЕРИМЕНТИ, МОДЕЛЮВАННЯ

Теоретичний блок

ПЛАН (працювати теоретичні питання теми заняття, мати короткий тезисний але ґрунтовний опорний конспект)

1. Сутність поняття «дослід» та його різнобічне значення.
2. Досліди на уроках з курсу «Я досліджую світ» в 1–4 класах.
3. Етапи підготовки вчителя до проведення дослідів.
4. Керівництво процесом виконання дослідних робіт.
5. Способи фіксації результатів проведення дослідів.
6. Взаємодія методів і методичних прийомів у процесі виконання дослідів.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомитися за програмою та підручниками з тематикою дослідницьких робіт з об'єктами неживої природи в початкових класах. Зазначити їх.
-
-

2. Розкрити етапи підготовки вчителя та методики проведення дослідів на уроках із природознавства. Чітко визначити способи керівництва пізнавальною діяльністю учнів (запитання, завдання) у ситуації виконання фронтальних та демонстраційних дослідів.

3. Розробити фрагменти уроку:

- 1) з демонстрацією дослідів вчителем перед учнівською аудиторією;
- 2) з керівництвом щодо проведення дослідів або практичної роботи учнями.

Додати посилання на Google Диск.

4. Розробити 3-4 варіанти пізнавальних завдань, які б передбачали формування різних загально-пізнавальних умінь у ході дослідів із природознавства в початкових класах: визначати зовнішні ознаки, виділяти головні ознаки, порівнювати, узагальнювати, класифікувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, різнобічно розглядати предмет. При цьому слід врахувати, що:

- зміст завдань повинен бути нетрадиційної форми пред'явлення, тобто таким, що вимагає від учнів конструювання відповіді, диференціацію суттєвого, несуттєвого, порівняння за однією, двома, трьома й більше ознаками, пояснення опорної схеми або її закінчення; формулювання відповіді з використанням елементів моделювання; визначення початку або кінця розповіді про явище,

предмет, процес; аналізу помилкової відповіді; закінчення таблиці, в якій вміщена часткова інформація про об'єкт; аргументації відповіді "так" або "ні"; самостійне формулювання запитань тощо;

• пізнавальні завдання мають реалізувати диференційований підхід (I рівень – репродуктивний; II рівень – частково-пошуковий; III рівень – творчий).

5. Запропонуйте завдання додому або для канікулярного періоду для учнів початкових класів дослідницького або практичного характеру з метою вивчення об'єктів неживої й живої природи.

Питання для самоконтролю та співбесіди (дати письмові відповіді):

1. Розкрийте види дослідів природничого характеру в початкових класах. Вкажіть теми практичних і лабораторних робіт із природознавства в 1-4 класах.

2. Різнобічно оцініть значення дослідницької роботи з молодшими школярами.

3. Наведіть кілька прикладів створення проблемної ситуації на уроках під час проведення дослідів.

4. Визначте етапи підготовки вчителя та методику проведення дослідів із учнями в логічній послідовності їх здійснення на уроці.

5. Запропонуйте варіант дидактичної гри або створення ігрової ситуації на Вашому уроці-дослідженні.

6. Визначте, які технології навчання та як саме можна використати в початкових класах під час реалізації учнівської дослідницької діяльності?

**Тема: ПОЗАУРОЧНА ТА ПОЗАКЛАСНА РОБОТА В ОСВІТНЬОМУ
ПРОЦЕСІ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

Теоретичний блок

ПЛАН *(працювати теоретичні питання теми заняття,
мати короткий тезисний але ґрунтовний опорний конспект)*

1. Позаурочна робота з «Я досліджую світ», її види та значення для учнів початкових класів. Особливості її організації та проведення з молодшими школярами.

2. Позакласна робота як важлива форма організації освітнього процесу з освітньої галузі «Природнича» в 1-4 класах, її місце й роль у навчанні та вихованні молодших школярів, її значення в реалізації сучасних освітніх парадигм.

3. Навчальні, розвивальні й виховні функції позакласної роботи з природознавства у формуванні ключових і предметних компетентностей молодших школярів.

4. Види позакласної роботи, їх характеристика. Форми та методи проведення позакласної роботи з предмета «Я досліджую світ» з учнями початкових класів.

5. Варіативність форм і методів організації позакласної і позаурочної роботи з молодшими школярами з курсу «Я досліджую світ».

6. Використання педагогічних технологій у процесі здійснення індивідуальної, групової, масової позаурочної роботи з молодшими школярами з природознавства. Новітні педагогічні, значення й особливості їх використання в проведенні позакласних заходів з природничої освітньої галузі у початковій школі.

Практичний блок

Завдання для самостійної роботи:

1. Порівняйте позаурочну і позакласну роботу з природничої освітньої галузі у 1-4 класах, заповнивши таблицю. У чому полягають особливості позакласної роботи в порівнянні з позаурочною? Чим вони відрізняються? Назвати основні види позакласної та окремо позаурочної роботи, коротко їх охарактеризувати.

Ознака	Позаурочна діяльність	Позакласна діяльність

2. Запропонуйте можливі варіанти здійснення позаурочної роботи з природознавства за конкретними темами.

3. Розробити план-конспект одного позакласного заходу природничого змісту для учнів початкових класів.

Додати посилання на Google Диск.

4. Скласти план роботи природничого гуртка на півріччя і запропонувати розробку конспекту одного заняття (назву гуртка, напрям роботи й тему заняття

обрати самостійно).

Додати посилання на Google Диск.

5. Розкрити сутність «екологічної стежини», її значення для опанування природничою освітньою галуззю.

6. Класна година або година спілкування на природознавчу тематику – особливості її організації й проведення для молодших школярів.

7. За запропонованими посиланнями на інтернет-ресурси детально в письмовому вигляді проаналізувати по одному з виховних заходів із природознавства для учнів 3-го й 4-го класів за таким планом:

- послідовність роботи вчителя;
- наповнення конспекту;
- зміст, мета, цілі;
- етапи;
- різноплановість учнівської діяльності – методи, прийоми, засоби;
- відповідність завдань віковим і психологічним особливостям;
- загальне враження, позитивні моменти й недоліки, що б хотілося змінити

чи додати.

Тема: ДОМАШНЯ РОБОТА УЧНІВ З ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ. КОНТРОЛЬ І ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ ТА УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Теоретичний блок

ПЛАН (*працювати теоретичні питання теми заняття, мати короткий тезисний але ґрунтовний опорний конспект*)

1. Домашня робота учнів початкових класів, її значення в освітньому процесі з природничої освітньої галузі.

2. Види домашніх завдань репродуктивного, частково-пошукового або дослідницького та творчого характеру. Диференційований підхід до домашньої роботи учнів з природознавства. Домашня робота за підручником.

3. Перевірка домашньої роботи.

4. Особливості та вимоги до організації домашньої роботи учнів із природничої освітньої галузі в початкових класах Нової української школи.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити систему диференційованих за рівнем складності завдань для домашньої роботи (тему й клас обрати за бажанням) (по 2 завдання на кожен рівень складності).

2. Скласти завдання за текстом підручника для домашньої роботи учнів (не менше 5 завдань).

3. Розробити систему завдань для домашньої роботи індивідуального, групового та колективного характеру (по 2 завдання). Тему й клас обрати самостійно.

4. Розробити картотеку завдань для поточного, тематичного, семестрового та річного оцінювання навчальних досягнень учнів із суспільствознавчої компоненти курсу «Я досліджую світ».

5. Розробити систему завдань для індивідуальної, групової та фронтальної перевірки; для усної, письмової та практичної перевірки навчальних досягнень молодших школярів з природничої компоненти курсу «Я досліджую світ».

5. Запропонувати розробку форми контролю сформованості знань і вмінь здобувачів початкової освіти з природничої компоненти інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Додати посилання на Google Диск.

6. Запропонувати план-конспект підсумкового уроку контролю знань, умінь і навичок для перевірки навченості молодших школярів з суспільствознавчої компоненти інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Додати посилання на Google Диск.

7. Скласти правила для молодого вчителя щодо організації домашньої роботи учнів початкових класів за допомогою платформи графічного дизайну Canva (не менше 10 пунктів):

Тема: КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ІЗ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Теоретичний блок

ПЛАН (опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект)

1. Контроль знань і умінь молодших школярів з природничої компоненти інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

2. Сутність, мета, завдання, функції та значення контролю успішності молодших школярів.

2. Принципи діагностування і контролю й особливості оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів із природничої освітньої галузі.

3. Види перевірки засвоєних знань і сформованих умінь дітей молодшого шкільного віку в процесі навчання природничої освітньої галузі.

4. Методи практичної перевірки сформованості знань, умінь і навичок молодших школярів, їх класифікація.

5. Критерії оцінювання результативності та ефективності освітнього процесу з природничої освітньої галузі в 1-4 класах.

6. Види та форми контролю знань і вмінь здобувачів початкової освіти, їх характеристика.

7. Система оцінки.

8. Формувальне оцінювання, його цінність.

9. Рівні навчальних досягнень здобувачів початкової освіти в процесі опанування природничою освітньою галуззю.

10. Особливості організації та проведення основних форм контролю успішності молодших школярів із природничої освітньої галузі.

11. Методи самоконтролю та самооцінки під час навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.

1. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі.

2. Об'єкти контролю в курсі «Я досліджую світ».

3. Функції оцінювання навчальних досягнень учнів із суспільствознавчої компоненти курсу «Я досліджую світ».

4. Структурні компоненти контролю в курсі «Я досліджую світ» у початковій школі.

5. Орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів із «Я досліджую світ».

6. Загальні критерії оцінювання. Характеристики якості знань і умінь молодших школярів.

7. Рівнева характеристика навчальних досягнень учня з курсу «Я досліджую світ».

8. Види оцінювання навчальних досягнень учнів.

9. Портфоліо як метод оцінювання навчальних досягнень учнів у початковій школі.

Завдання для самостійної роботи (практичного характеру):

1. Розробити картотеку завдань для поточного, тематичного, семестрового та річного оцінювання; для індивідуальної, групової та фронтальної перевірки; для усної, письмової та практичної перевірки навчальних досягнень молодших школярів оцінювання навчальних досягнень учнів із природничої компоненти курсу «Я досліджую світ», а саме до запропонованих видів контролю й оцінювання знань і умінь учнів початкових класів із природничої освітньої галузі:

1) поточна усна перевірка засвоєння знань

2) практична робота для перевірки сформованості умінь у молодших школярів із природознавства

3) завдання тестового характеру для поточної перевірки знань із дисципліни за допомогою сучасних цифрових сервісів Kahoot! і Google Forms.

4) завдання для самостійної творчої діяльності учнів 1-4 класів із предмета (повідомлення, робота з періодикою та інтернет-ресурсами та ін.)

5) завдання з використанням групової або парної роботи учнів за допомогою універсальної онлайн-дошки Padlet

6) тематику проєктів із природничої освітньої галузі для дітей молодшого шкільного віку

7) завдання для підсумкового контролю знань із навчального предмета (письмова робота – тести, робота з термінами, вправи «Незакінчені речення», «Встановіть відповідності»)

8) перелік запитань для підсумкового семестрового або річного оцінювання з природничої освітньої галузі

9) завдання для гурткової роботи молодших школярів із означеного напрямку

10) завдання на канікули для учнів 1-4 класів з природничої освітньої галузі.

2. Скласти таблицю рівневої характеристики навчальних досягнень учнів початкових класів із «Я досліджую світ» (низький, середній, достатній та високий рівні).

3. Проаналізувати зазначені інтернет-ресурси за темою заняття, скласти опорний тезисний конспект:

1) Формувальне та змішане оцінювання, навчання через дослідження.

<https://nus.org.ua/articles/formuvalne-otsinyuvannya-zmishane-ta-navchannya-cherez-doslidzhennya-rozpovidaye-vchytelka-pochatkovyh-klasiv/>

2) Оцінювання в школі – розмова вчителя з батьками

<https://nus.org.ua/view/otsinyuvannya-v-shkoli-rozмова-vchytelya-z-batkamy/>

3) Як оцінювати учнів 3-4 класів НУШ – методичні рекомендації

5. Продумати рубрики чи розділи портфолію або персонального блогу навчальних досягнень учня з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

**Тема: ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Теоретичний блок

ПЛАН (*опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект*)

1. Технологічний підхід в освіті. Технологія як мистецтво викладання.
2. Складники поняття «технологія», «педагогічна технологія» їх основна характеристика.
3. Класифікація технологій, їх виникнення.
4. Особливості використання різних педагогічних технологій у процесі навчання молодших школярів природознавства у початкових класах.
5. Технологія розвиваючого навчання, її використання в процесі опанування природознавством (технологія Д. Ельконіна-В. Давидова; технологія Л. Занкова). Технологія розвитку критичного мислення.
6. Технологія проблемного навчання, її використання на уроках природничої освітньої галузі в 1-4 класах.
7. Технологія випереджувального навчання С. Лисенкової, її особливості.
8. Технологія особистісно-орієнтованого навчання в процесі вивчення природознавства.
9. Технологія диференційованого навчання, її використання в роботі з молодшими школярами на уроках природознавства.
10. Технологія групового навчання у природознавстві, її переваги.
11. Ігрова технологія, її використання в процесі вивчення природничої освітньої галузі у 1-4 класах.
12. Використання інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій для опанування природознавством дітьми молодшого шкільного віку.
13. Інтерактивні технології, їх класифікація та методика впровадження в освітній процес із природознавства в 1-4 класах.

Завдання для самостійної роботи (практичного характеру):

1. Знайти та виписати не менше 5 тлумачень терміну «технологія» за різними авторами, енциклопедіями та словниками, вказавши вихідні дані.

Автор, джерело	Визначення

2. Розробити опорно-логічну схему класифікації педагогічних технологій.

3. Пристосування методики до навчальних можливостей кожної дитини, стимулювання розвитку й саморозвитку учня. Як ці ознаки сучасної моделі навчання можна реалізувати в домашній роботі учнів? Продемонструйте це на кількох прикладах вивчення окремих тем.

4. Скласти картотеку завдань до теми з природничої компоненти курсу «Я досліджую світ» для реалізації технологій групового та диференційованого навчання.

5. Підібрати ігри для уроків з «Я досліджую світ» у початкових класах.

6. За допомогою онлайнового сервісу мультимедійних дидактичних вправ LearningApps створити інтерактивні вправи і завдання з природничої освітньої галузі до однієї з тем за власним вибором.

Перевірка та корекція знань (дати письмові відповіді):

1. Визначте переваги й недоліки кожної педагогічної технології.

Переваги	Недоліки

2. Зазначте етапи виконання учнями початкових класів групового творчого проекту.

3. Наведіть приклади застосування інтерактивних методів навчання на уроках з «Я досліджую світ».

4. Розкрийте, в чому полягає сутність здоров'язбережувальної технології?

5. Опираючись на матеріал означеної публікації про тренди освіти, а саме як використовувати QR-коди в освітньому процесі <https://naurok.com.ua/post/trendi-osviti-yak-vikoristovuvati-qr-kodi-u-navchanni>, розробіть завдання з природознавства для учнів 1-4 класів із використанням QR-кодів.

**Тема: ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»:
ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ**

Теоретичний блок

ПЛАН (*опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект*)

1. Сутність поняття «гра», її місце в освітньому процесі з «Я досліджую світ».
2. Різноманітність ігор за змістом і формами проведення, їх види.
3. Правила та етапи проведення гри на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте готові розробки уроків із інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у методичних посібниках чи на інтернет-ресурсах («Всеосвіта», «На Урок») на предмет залучення дітей до ігрової діяльності за схемою:

- чи вводилася ігрова діяльність у зміст уроків? Зверніть увагу на наявність у змісті уроку елементів ігрової діяльності. Якщо так, то під час вивчення яких тем;

- з якою метою вводилася ігрова діяльність у зміст уроку;
- у якій формі відбувалося проведення гри;
- оцініть доцільність введення ігрової діяльності;
- чи буде така гра цікавою учням і чому;
- чи буде досягнуто мети ігрової діяльності.

Обов'язково додати посилання на розробку, яку аналізували.

2. Розробіть фрагмент уроку з використанням елементів ігрової діяльності, беручи до уваги наступні моменти:

- місце гри в структурі уроку (на якому етапі проводиться – повторення вивченого, вивчення нового матеріалу, закріплення й узагальнення);
- освітня мета ігрової діяльності (мета вчителя, ігрова мета школярів);
- види гри (за дидактичним навантаженням і формою проведення);
- склад учасників, розподіл на команди, розподіл ролей;
- хід гри, можлива корекція з боку педагога;
- обговорення результатів, оцінювання (хто оцінює, участь у цьому вчителя).

Додати посилання на Google Диск.

Тема: ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ, ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ». ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ, ЇЇ РОЛЬ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Теоретичний блок

ПЛАН (*опрацювати теоретичні питання, скласти тезисний конспект*)

1. Що таке hard та soft skills? У чому різниця та що важливіше?
2. Поясніть, що таке критичне мислення й чому воно є одним із модних брендів у сучасній освіті та найпотрібнішою навичкою майбутнього?
3. Технологія розвитку критичного мислення, особливості впровадження її прийомів на уроках «Я досліджую світ» у 1-4 класах.
4. Дайте характеристику уроку з розвитку критичного мислення.

5. Найдієвіші методи розвитку критичного мислення дітей молодшого шкільного віку та їх характеристика.
6. Проектна діяльність на уроках «Я досліджую світ», її сутність і значення.
7. Види проєктів, їх характеристика.
8. Методика організації й реалізації учнівської проєктної діяльності в 1-4 класах. Вимоги до проєкту.

Завдання для самостійної роботи (дати письмові відповіді):

1. . Чому критичне мислення є засобом формування й розвитку творчих здібностей здобувачів початкової освіти на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»?

2. Запропонуйте не менше 10 прикладів завдань для уроку «Я досліджую світ» з метою розвитку критичного мислення в учнів початкових класів (тему обрати самостійно).

3. Розробити тематику проєктів із інтегрованого курсу «Я досліджую світ» для учнів 1-4 класів (не менше 10 тем).

4. Розробити план-конспект уроку для реалізації проєктної технології в процесі навчання учнів початкових класів інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Додати посилання на Google Диск.

5. Підготувати презентацію або повідомлення на тему «Особливості проблемної, частково-пошукової або дослідницької діяльності молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» (обов'язково навести приклади).

Додати посилання на Google Диск.

6. Опрацювати і проаналізувати контент освітніх платформ EdEra, Prometheus, Osvitoria, Зрозуміло, На урок. Як саме їх можна використовувати в роботі з молодшими школярами саме у природознавчій площині?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. *Початкова школа*. 2011. № 7.
3. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах: навч. посіб. К. : Веселка, 1998.
4. Білоус О. В. Я і Україна. Громадянська освіта. 4 клас. Х. : Вид. група «Основа», 2011. 88 с.
5. Бойченко Т., Колотій Н., Царенко А., Жеребецький Ю., Голі Д., Луцюк Р. Як виростити дитину здоровою: посіб. для батьків учнів молодш. шк. віку. К. : Прем'єр-Медіа, 2001. 204 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. І допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бумел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. С. 500.
7. Гільберг Т. Г. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу / Тетяна Гільберг, Світлана Гарнавська, Зоя Хитра, Ніна Павич. Київ : Генеза, 2020. 240 с.
8. Державний стандарт початкової освіти. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
9. Етимологічний словничок. 1-4 класи / Уклад. Т. І. Крехно. Х. : Ранок, 2010. 80 с.
10. Закон України «Про загальну середню освіту» ст. 5 <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
11. Закон України про освіту. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

12. Заповідні скарби Сумщини. / Під ред.. Т. Л. Андрієнка. Суми : Джерело, 2001. 265 с.
13. Інтерактивні уроки в початковій школі / Упоряд. О. Кондратюк. К. : Шк. світ. 2007. 128с.
14. Інноваційні технології в початковій школі. К.: Шк. світ, 2008. 112 с.
15. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / Упоряд. Стрибна О. В., Сошенко А. О. Х.: Вид. група «Основа», 2005. 176 с.
16. Коваль Л. В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: навч.-методич. посіб. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. 227 с.
17. Ковальчук О. В. Українське народознавство. Книга для вчителя. К. : Освіта, 1992. 176 с.
18. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / За ред. О. В. Овчарук. К.: « К.І.С.», 2004.
19. Коркішко О. Г. Патріотичне виховання молодших школярів: Методичні рекомендації вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, організаторам виховної роботи / За заг. ред.. проф.. Скрипченка В. І. Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2002. 38 с.
20. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К. : Рад. школа, 1989. 608 с.
21. Кузьмінський А. І. , Омеляненко В. Л. Педагогіка. К., 2003. 418 с.
22. Курок І. С. Наука доби глобалізації: підґрунтя і сутність: Монографія. К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2008. 151 с.
23. Курок І. С. Історія філософії: навчально-методичний посібник із курсу [для студентів денної та заочної форм навчання вищих навчальних закладів]. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка. 2014. 168 с.
24. Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів : Дайджест / Укл. О. В. Онопрієнко. Донецьк : Каштан, 2012. 108 с.
25. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., 1999 р. 350 с.
26. Мовчун А. І. Абетка духовності. К. : АВДІ, 2012. 312 с.
27. Моя Україна. Комплексний довідник. Х. : Веста: Видавництво «Ранок», 2008. 400 с.

28. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. / ХДПУ ім. Г. С. Сковороди. Харків : "ОВС", 2002. 400с.
29. Мала енциклопедія державознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. : Довіра: Генеза, 1996. 942 с.
30. Мосіяшенко В. А. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. 176с.
31. Навчальні програми для 1-4 класів. Електронний ресурс: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
32. Навчання і виховання учнів 1 класу. Метод. посіб. для вчителів / Упор. Савченко О. Я. К.: "Початкова школа", 2002. 464 с.
33. Навчання і виховання учнів 2 класу. Метод. посіб. для вчителів / Упор. Савченко О. Я. К. : "Початкова школа", 2003. 608 с.
34. Навчання і виховання учнів 3 класу. Метод. посіб. для вчителів / Упор. Савченко О. Я. К. : "Початкова школа", 2004. 512 с.
35. Нарочна Л. К., Ковальчук Г. В., Гончарова К. Д. Методика викладання природознавства. К. : Вища школа, 1990.
36. Наумчук В. І. Завдання з природознавства. 2-4 класи: навч.-методич. посіб. Тернопіль : Астон, 2003. 116 с.
37. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. Електронний ресурс: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
38. Проєкти в початковій школі: тематика та розробки занять / упоряд.: О. Онопрієнко, О. Кондратюк. К. : Шк. світ, 2007. 128с.
39. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті/ О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи; за заг. ред. О. В. Овчарук. К. 2004. 111 с.
40. Пометун О. І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : Світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : «К.І.С.», 2004. 115 с.

41. Пометун О. І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. К. : А.С.К., 2005. 192 с.
42. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року».
43. Савченко О. Я. Сучасний урок у початковій школі. К., 1999., 224 с.
44. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. К., 1997.
45. Савченко О. Я. Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів. К.: Рад. школа, 1982. 176 с.
46. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. К.: Педагогічна думка, 2014. 176 с.
47. Словник-довідник. Усі шкільні терміни / Укладач Т. К. Співак. Х. : ФОП Співак В. Л., 2010. 592 с.
48. Словничок іншомовних слів. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. Х. : Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
49. Словничок антонімів і омонімів. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011. 96 с.
50. Словничок епітетів. 1-4 класи / Уклад. Т.І. Крехно. Х. : Вид-во «Ранок», 2012. 96 с.
51. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю. К., 1986. 189 с.
52. Тарасов Л. В., Кочубей Н. В., Тарасова Т. Б. Презентація освітньої галузі «Людина і світ» в інноваційній освітній моделі «Екологія та розвиток». Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 50 с.
53. Українське народознавство: Навчальний посібник / За ред.. С. П. Павлюка, Г. Й. Горинь. Львів : Фенікс, 1994. 608 с.
54. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К. : Академвидав, 2003. 528 с.
55. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у навчальному процесі: теоретичні аспекти: Дайджест 1. / Укл. О. В. Онопрієнко. Донецьк : Каштан, 2011. 98 с.

56. Хитяєва Л. П. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2008. 160 с.

57. Химинець В. В., Кірик М. Ю., Інновації в початковій школі. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 312 с.